

Sa manovra finantziària

Subra sa manovra finantziària de su mese de austu de su 2011 ant iscritu in medas, pàrreres fortes, su bonu de sas bortas dados prus pro cumbèniu politicu, dae parte, est craru, de políticos ma finas dae unos cantos giornalisti.

Su tzitadinu, finas cussu chi s'interessat de politica, imbetzes at isetadu sa manovra che a semper cun s'isperu chi l'aeret fatu dannu su prus pagu possibile.

Gasi su pàrrere subra sa manovra est dadu averguende: custu puntu mi pertocat, cust'àteru nono, su de tres mi pertocat ma lu podo suportare.

Custu est, in curtzu, su raportu intre Istadu e tzitadinu. Inue su primu biet su segundu che a unu chi chircat semper de non pagare e su tzitadinu biet s'Istadu, o menzus sos representantes de s'Istadu, che a privilegiados chi dae tropu tempus non sunt a tretu de aministrare in manera dinna su bene pùblicu e chi si nd'important de sos problemas de sa sotziedade.

"Così è se vi pare", diat nàrrere Pirandello!

Semper e cando eo creo chi finas sos tzitadinos ch'ant azuntu s'asa issoro. Pro tropu tempus semus andados a dae in antis e bìvere comentu non si podiat. Nos semus avesos a àere pretesas chi una borta mancu pessaïamus in sa bida de cada die. Sas paràulas economia e rispàrmio no ant guvernadu sa bida de su bonu de nois. Sos servìtzios pùblicos no nos bastant mai. Sas impresas ant cumintzadu una cursa esazerada pro su mezu tecnolòzicu e pro otènnere custu ant dèpidu fàghere investimentos mannos, chi a s'ispissu no ant dadu perunu frutu, ma belle semper cun s'azudu pùblicu. Comentu sighit a capitare galu a dies de oe.

Gasi sos políticos, òmines che a nois, aministrant cun paga economia s'Istadu comentu totu nois, o belle, aministramus male sas familias nostras.

Pro custu, e non solu, sa Nazione arriscat su fallimentu!

Non mi cherzo illonghiare, però cando s'Istadu est in dificultade pro aconzare su bilàntziu at tres possibilidades:

- 1) Imprintare dinare, però oe no est prus possibile ca sa Comunidade Europea no lu permitit.
- 2) Minimare sos gastos.
- 3) Impònnere pagamenti noos o aumentare sos chi b'at zai.

E custos ùrtimos una borta postos no nche los dogant prus!

Una borta si costumaiat *s'una tantum*. Sa bonàima de babu, a custu propòsitu, naraiat cun sabidoria: si cumintzat cun *s'una tantum*, si sighit cun sa duas *tantum* e finit chi nche pigant *gustum* e ch'abarrat.

Antonino Picciau fiat unu imprenditore de bundu e un'aministradore atentu. Est mortu in su 1983 e mi naraiat: "mi dispraghet chi no apo arribare a bìere sa fine chi at a fàghere s'Itàlia ca custu manizu no at a pòdere durare a longu". Imbetzes su "miraculu italianu" est duradu galu belle pro trint'annos.

Chie leghet non si la pighet pro custas iscansadas familiares e torramus a sas tres possibilidades. Sa prima, amus bidu morit dereta pro sa dennega de s'Unione Europea. De seguru su pòpulu no est de acordu cun sa segunda possibilitade e at resone ca est tropu fàtzile a aministrare su dinare de sos àteros ischinde chi cando agabat si nde podet pedire àteru. Dae custu naschet su clientelismu elettorale, su de prènderee s'eletore e àteras cosas medas chi sa crònaca de cada die nos contat.

E gasi sa menzus est sa de tres posibilidades cun sos impòsitos, manovras e gasi.

Tando, eo creo chi, gasi comente est zustu chi chie balanzat de prus depat pagare de prus, est ateretantu zustu chi chie balanzat prus pagu paghet de mancu. Ma paghet issu puru!

Creo semper e cando chi siat a beru difitzile a ischire cale est su tantu zustu de impòsitu e cale est su prus curretu e zustu, ma a biere nessi chi su guvernu bi proat diat èssere de azudu mannu pro su tzitadinu chi pagat.

Pesso finas chi medas tzitadinos, contribuentes mannos, apant resone a s'inchietare cando cale si siat borghesu est cunsideradu un'evasore. E tando paret a beru chi s'Itàlia siat unu paisu inue totu sunt evasores.

Francu sos dipendentes. Chi però a pustis de su traballu dipendente, podent fàghere totu sos traballos chi cherent sena pagare impòsitos.

Duncas, chie podet chircat de non pagare impòsitos pagu zustos e – comente naraia unu napoletanu – gosat ca *"l'aggiu fatto fesso"*.

S'istadu semus nois e non depet èssere trampadu, ma finas issu si depet cumportare comente unu babu de famiglia bonu. Sos pagamentos depent èssere zustos e sas manovras depent pertocare a cada unu de nois cunforme a su redditu chi onz'unu at.

S'impòsitu subra sos redditos est su prus zustu ca corfat su rèdditu reale cun partes diferentes. Diamus pòdere discùtere subra su tantu ma non de sa calidade de s'impòsitu.

Mi dimando pro ite si depent fàghere unas cantas manovras chi bogant impòsitos chi corfent a argunos e a àteros nono, cando diat èssere prus simple e finas prus zustu, si aberu est netzessàriu, a cambiare su tantu de s'impòsitu de s'Irpef.

Non mi paret zustu, imbetzes, tassare sa sienda. In antis de totu ca si unu sa sienda l'at, su bonu de sa bias l'at traballada e risparmiada e pro custu non depet èssere punidu.

Segundariamente ca ischimus totus chi b'at medas benes chi produint petzi pagamentos e chi pròpiu pro custu su bonu de sas bortas non si resessint a bèndere. A fine de contos su prus de sas bias, s'Ici e s'Irpef de cussos benes si che pigat prus de su chi unu est resessidu a risparmiare in totu s'annu. Dinare chi in custa manera ch'est dogadu a su rispàrmiau o galu pejus a sos investimentos.

Custu faghet male meda a s'Itàlia.

Cando si tocant sos redditos mannos, non si sunt forsis, siat puru in àtera manera aumentende sos impòsitos prus artos de s'Irpef? Abarrant però, francos dae pagamentos, sos benes chi non produint.

Finas si non est un'impòsitu zustu diat èssere nessi prus umanu. Ma pedimus peri sa solidarietà!

Gasi comente non creo chi diat èssere unu dannu mannu s'aumentu de unu puntu de Iva. Corfet a totus! Su pòveru gastat prus pagu e gasi pagat finas prus pagu de Iva. In prus, si che podent lassare foras sos benes pru netzessàrios o podet èssere posta petzi pro sos benes de lussu. Ma forsis cando at à essire cust'articulu, su disinnu ch'at a èssere zai postu a bandas!

Tzertu no nos diat agradare si sunt impòsitos "a tempus" ca zai su chi semus paghende oe, comente si podet biere, non lassat tretu a sa crèschida.

Àteru cunsideru: si un'amigu bos pedit dinare, ca l'ocurret pro unu bisonzu, si podides l'azudades; ma si ischies chi, pro nàrrere, at bonos de investimentu, li narades in antis de si bèndere sos bonos. O nono!

E tando s'Istadu, pro cantu li cherimus bene, diat dèpere bèndere in antis de totu sa sienda sua, comente narant finas Luca Cordero di Montezemolo e, mancari prus inchietu, Giuliano Ferrara.

Pro ite depimus èssere su de tres paisos in su mundu chi at prus reservas de oro. Podimus èssere su de bàtoro o su de chimbe. Non diat capitare nudda!

S'Istadu tando bendat sos entes chi non serbint a nudda e chi costant meda. Minimamus finas sas provìntzias. Risparmiamus duncas subra cussos gastos chi no nos podimus permìtere e chi sunt responsàbiles de sa crisi.

B'apet però rispetu pro sas pensiones! Est dinare chi sos traballadores s'ant sudoradu pro colare una betzesa sena anneos. Ant zai pagu cunsideru. Belle belle mi benit de pessare chi sicomente oramai sos pensionados costant e non produint, pro s'Istadu, est menzus si morint. Sa riconnoschèntzia no est cantu unu isperat de àere, ma cussu chi zai at àpiu.

Un'ùrtimu cunsideru: a s'agabu de onzi dibàtidu s'at a arribare a concruos chi nos ant a poder agradare o nono, ma chi ant a bènnere praticados.

Totu custu no at a bisonzare a nudda si non s'at a pònnere in sa Costituzione s'òbrugu de su parèziu de bilàntziu pro s'Istadu, pro sas rezones e pro totu sas aministratziones pùblicas. Gasi comente babos nostros ant aministradu su frutu de su traballu issoro e non comente l'amus a lassare pro disgràtzia a fisoz nostros.